

У СЛУЖБИ ДУХОВНОГ ЗДРАВЉА

Искуства из доскоро једине православне државе чланице НАТО говоре да је задовољавање религиозних потреба професионалних припадника војске важан чинилац у изградњи здравих међуљудских односа и спречавању негативних појава, као што су наркоманија, алкохолизам или самоубиства

Савремене армије света одавно су увеле стандарде на основу којих се религиозне потребе њихових припадника сврставају у основне чиниоце морала и психолошког здравља. Досадашњи прописи у нашим оружаним снагама баштинили су традиције комунизма, третирајући религију, црквене обреде и видљиво ношење верских обележја као непожељно, чак и опасно.

Већ неколико година у стручној се јавности респаравља о потреби увођења свештеничке службе у војску. Приближивање евроатлантским интеграцијама само је убрзало тај процес, а модел који се примењује у земљама НАТОа може бити делимично примењен и у Војсци Србије.

Након прошломесечне посете војних свештеника из Канаде, Управа за људске ресурсе Генералштаба Војске Србије била је недавно домаћин и делегацији православних свештеника грчке војске, у којој су били пуковник Георгиос Апостолакидис и капетан Алаксиос Истратоглу.

Четвородневна посета грчке делегације била је прилика за разговоре о најважнијим темама из области верског живота у Војсци и за сусрете са најодговорнијим људима Генералштаба ВС у области морала и људских ресурса.

■ СТАТУС ВОЈНОГ СВЕШТЕНСТВА

Пуковник др Борислав Гроздић и капетан прве класе Јевта Вуловић, као домаћини, потрудили су се да посету делегације пријатељске земље учине садржајном и да прикупе битна сазнања примењива код нас.

Пуковник Георгиос Апостолакидис је начелник Службе за верска питања у Генералштабу грчке војске, задужен за вођење и координацију свештеничке службе и контролу духовног рада.

– Војни свештеник пружа могућност свима који служе у оружаним снагама да, уколико то желе, задовоље своје верске потребе различитим врстама богослужења. Припадницима осталих вероисповести омогућено је да упражњавају верске активности у својим храмовима. Ако у јединици нема свештеника, војници могу, уз одговарајућу дозволу надлежног старешине, да присуствују богослужењу у парохијском храму – каже Апостолакидис.

Према речима нашег саговорника, у грчкој војсци постоји око 500 храмова и капела. Готово свака јединица има свој храм, а свештеници служе при Генералштабу, командама видова, војним болницама, војним школама, те у свим јединицама ранга бригаде, а упућују их и у мировне мисије.

Од увођења војних свештеника у грчку војску 1922. године, низом нормативних докумената дошло се до Закона о верској служби у оружаним снагама 1973. године. Тим актом, који је изгласан у Праламенту, предвиђени су организација и рад верске војне службе, обавезе војних свештеника и начин њиховог пријема у армију. Гости из Атине кажу да су предложене извесне измене и допуне тог закона, првенствено у одређивању старосне границе за ступање у верску војну службу и потребног образовног нивоа. До сада је било могуће постати војни свештеник до четрдесете, док предлог предвиђа спуштање те границе на 35 година.

– Наша је улога двојака – објашњава пуковник Апостолакидис. – У духовном и канонском смислу потчињени смо Синоду Грчке православне Цркве, а у војничком Служби у Генералштабу. Дакле за евентуалне преступе одговарамо двома инстанцама. Ипак, свештеници морају у сваком погледу представљати пример осталим припадницима војске.

■ ИСХРАНА ПО ПРАВИЛИМА ВЕРЕ

Нормативним актима уређено је да свештенство носи официрске чинове. Напредовање у служби, плате и остале припадности остварују као и остали професионални припадници оружаних снага. Постоје и одређена ограничења у вршења верске службе. Наиме, војни свештеници могу богослужити само у оквиру војске, а у гарђанству само уколико у месту где се јединица нала-

САВЕТНИЦИ КОМАНДАНТА

Иако имају официрске чинове, свештена лица у грчкој војсци немају право да се мешају у командовање јединицама. Поред дужности које су предвиђене православним канонима они представљају неку врсту саветника команданта јединице о питањима морала, психолошког и духовног стања војника.

ИСКУСТВА ИЗ МИРОВНИХ МИСИЈА

Људство које је ангажовано у мировним мисијама, нарочито у веома удаљеним земљама, изложено је специфичном психолошком притиску. Зато се са сваким контингентом грчке војске упућеним ван граница земље шаље по један војни свештеник.

– Сви ми у опасним ситуацијама, када смо далеко од својих домова и породица тражимо нечију помоћ. Многи се окрећу Богу, јер је Он вечна нада и утеха. Свештеник који познаје своју мисију, а одговоран је и употпуњен као човек, може неизмерно да допринесе духовном миру наших војника у таквим кризним моментима – тврди пуковник Апостолакидис.

ПРИЈЕМ У ПАТРИЈАРШИЈИ

У име Светог архијерејског синода Српске православне цркве, делегацију грчких војних свештеника примио је у Патријаршији епископ милешевски Филарет.

Боравак на Калемегдану гости из пријатељске земље искористили су да посете Војни музеј, цркву Ружицу и капелу Свете Петке. Пуковник Георгиос Апостолакидис и капетан Алаксиос Истратоглу обишли су и Саборну цркву, храм Светог Саве и манастир Ваведење.

Грчки војници целивају мошти светитеља

зи нема свештеника и ако за то добију одобрење претпостављених.

Већ неколико година у јединицама Војске Србије војницима муслиманске вероисповести омогућено је да се хране према правилима ислама. Међутим, већина припадника наше војске који исповедају православну веру, током постова у војничким ресторанима не може добити одговарајућу храну. Таквој ситуацији делимично су кумовали лоши материјални услови и недостатак намирница, али и неусклађени правилници о исхрани. Проблем се у појединачним ситуацијама решавао захваљујући ентузијазму особља задуженог за припрему хране. Одговарајуће решење тог питања вероватно ће бити регулисано нормативним актима који се очекују.

Од пуковника Георгиоса Апостолакидиса и капетана Алаксиоса Истратоглу сазнајемо да је у грчкој војсци ситуација битно другачија. Правилник о исхрани, према њиховим речима, усклађен је са верским канонима. То значи да у војничким ресторанима војници имају могућност да се, уколико то желе, хране у складу са верским правилима.

Канцеларија за верска питања при Генералштабу, поводом великих верских празника, Божића, Ускрса или Госпојине, јединицама шаље посланице којима се верници подсећају на правила исхране и понашања. Наравно, такви акти нису обавезујући за све, него се односе искључиво на припаднике грчких оружаних снага који се придржавају православног канона.

– Вредност присуства свештеника у војној јединици је неизмерна, јер не служи искључиво задовољавању основних религиозних потреба већ и одржавању духовног здравља и превенцији свих облика негативних психолошких стања и њихових последица – сматра пуковник Апостолакидис.

Према његовим речима, припадници војске који чешће контактирају са црквом знатно ређе од осталих бивају узрочници ванредних догађаја. Међу њима је готово искорењена појава самоубиства, наркоманије, алкохолизма или насилништва. Ради превенције тих нежељених појава свештеници интензивно сарађују са психолозима, социолозима и лекарима.

– Сви смо ми прво свештеници, па тек онда официри, па на војнике у јединицама гледамо као на своју децу – истиче отац Георгиос. ■

Александар ПЕТРОВИЋ